

Firmelsens Sakramente

Efter Jesu korsfæstelse og død var disciplene bange. De gemte sig bag lukkede døre, selv om Jesus havde opfordret dem til at fortælle alle mennesker om ham. De var bange for jøderne, også efter at de havde set den opstandne Herre. Det kunne jo være, at jøderne ville udlevere dem til romerne. Jesu venner var alt andet end helte. De krøb sammen bag lukkede døre. Der var så absolut ikke tale om at gå ud og forkynde Jesus som Guds Søn indtil verdens ende.

50 dage efter Jesu opstandelse fra de døde skete der imidlertid noget ganske særligt. Det var pinsedag, og Jerusalem var fyldt med mennesker fra forskellige lande. De var kommet til byen for at holde pinsefest. Disciplene var stadigvæk i skjul. Da sendte Jesus sin Hellige Ånd til disciplene. Og nu blev de bange disciple på én gang forvandlet til nye mennesker. De frygtede ikke længere andre mennesker. Disciplene gik straks i gang og fortalte pilgrimmene, der var i Jerusalem til den jødiske pinsefest, om Jesus. De prædikede, at Jesus, som var blevet korsfæstet, var Guds Søn og stadig levede. Pludselig var angsten blæst væk, som tåger opløses af vinden. Det var første gang, disciplene fortalte om Jesus. Nogle kom også til tro og lod sig døbe.

Siden den første pinse voksede kirken, fordi Helligånden havde udrustet Jesu venner til at være hans vidner. Efter pinse forblev Helligånden for bestandig i kirken. Helligånden og kirken er nu uadskillelige, ligesom Jesus og Helligånden var uadskillelige. Helligånden er Den, der fører Jesu opgave til ende.

Ved firmelsen modtager mennesket ligesom disciplene den samme Helligånd. Det udrustes til at være vidne for Jesus.

Helligånden har mange opgaver: Den hjælper mennesker til at forstå, hvem Jesus er, og hvad han har sagt. Den vidner om Jesus (jfr. Joh 15,26). Helligånden fører mennesker til tro på Jesus Kristus. Den er talsmanden (jf. 1 Joh 2,1), som går i forbøn for mennesker hos Gud.

Firmelsens sakramente bliver meddelt ved, at firmanden salves med krisam, en velduftende olie. Ordet "Krisam" minder om ordet "Kristus", som betyder "den salvede". Jesus var nemlig den første, der blev salvet med Helligånden. Jesus havde et program, som han levede op til. Det var denne tekst:

*Herrens ånd er over mig,
fordi han har salvet mig.
Han har sendt mig
for at bringe godt budskab til fattige,
for at udråbe frigivelse for fanger
og syn til blinde,*

*for at sætte undertrykte i frihed,
for at udråbe et nådeår fra Herren.*

Luk 4,18f.

Jesus ville, at det han havde stået for og levet for, skulle fortsætte efter hans død. Derfor sendte han Helligånden til sine disciple. Jesus vidste godt, at disciplene ikke kunne klare det alene, og at de var bange. Helligånden udrustede disciplene til at føre Jesu opgave videre.

Helligånden, Guds gave, kommer ligeledes over firmanden i firmelsens sakramente. Firmanden skal mere og mere ligne Jesus.

Det ydre tegn

Det ydre tegn ved firmelsen er salvelsen med den hellige olie (krisam). Biskoppen eller en præst, som har fået betroet denne opgave af biskoppen, lægger hånden på firmandens hoved. Han salver firmandens pande med korsets tegn, mens han siger: "Vær besejlet med Helligånden, Guds gave."

Hvad betyder det ydre tegn?

Når vi salver kroppen med velduftende olie, har det forskellige funktioner. Først og fremmest er der tale om pleje og velvære. Men i Bibelen betyder salvelse med olie også styrkelse og helbredelse. I gamle dage blev konger og præster salvet. Dermed udtrykte man: Dette menneske står under Guds beskyttelse. Når en firmand salves, betyder det ligeledes: Han eller hun står under en særlig beskyttelse, i et særligt forhold til den salvede Jesus Kristus.

Biskoppens håndspålæggelse skaber en fysisk kontakt med firmanden. Biskoppen giver noget videre. Biskoppen giver Helligånden videre, og den udruster firmanden til en bestemt opgave, nemlig at aflægge vidnesbyrd om Jesus og leve sin kristne tro. Ligesom konger og præster blev udrustet til en bestemt opgave, er firmanden nu blevet udrustet til en tjeneste i verden.

Hvad betyder ordene?

Firmelsen bliver meddelt med disse ord: "Vær besejlet med Helligånden, Guds gave."

I den gamle Orient var et segl det samme, som en underskrift er for os i dag. Når et menneske bliver besejlet med Helligånden, tilhører det den person, hvis segl det bærer, nemlig Jesus Kristus. Når der med krisam tegnes et kors på panden, bærer dette menneske den korsfæstede Jesu segl.

Ordet "firmelse" betyder "styrkelse". Firmanden modtager Helligånden for at blive bevidst om troen og blive Jesus mere og mere lig. Helligånden hjælper til at stå fast i troen, selv om det er svært, og mennesket møder modstand. Den styrker mennesket til at vælge det gode og fravælge det onde. Samtidig skænker Helligånden kærlighed til Faderen og Sønnen. Helligånden udruster ethvert menneske med forskellige nådegaver, som er til gavn for menigheden. Det er Helligånden, som viser firmanden, hvordan han/hun kan hjælpe andre mennesker, f.eks. ved at lytte, være barmhjertig eller undervise.

Hører dåb og firmelse sammen?

Jesus blev efter dåben i Jordanfloden fyldt med Helligånden (jf. Matt 3,16). I den unge kirkes tid blev de mennesker, som blev døbt på grund af livsfare, bragt til biskoppen, for at han efterfølgende kunne lægge hænderne på dem. I dag er det kun voksne, som modtager dåben og firmelsen samme dag samt børn i den ortodokse kirke. For at minde firmanderne om sammenhængen mellem dåben og firmelsen, bedes trosbekendelsen før selve firmelsen. Forskellen er nu, at firmanderne selv svarer og bekender deres tro. Det er ikke længere deres forældre og faddere, der bekender den kristne tro på deres vegne. De er nu blevet gamle nok til at modstå det onde og selv bekende deres tro på Gud.

Hvem meddeler firmelsens sakramente?

Som apostlenes efterfølgere er biskopperne meddelere af sakramentet. Men de kan også delegerede denne opgave ud til præsterne. Olien, som bruges, er imidlertid altid blevet indviet af biskoppen. Biskoppen kommer på Jesu bud. Egentlig er det Jesus, som siger: Vær beseglet med Helligånden, Guds gave. Jesus sender Helligånden fra Faderen. Han åndede efter opstandelsen på sine disciple og sagde: "Modtag Helligånden." Derfor handler biskoppen på Jesu vegne. Ved at biskoppen kommer for at meddele firmelsens sakramente, mindes menigheden også om, at kirken er større end dette ene sogn. Menigheden er nemlig forbundet med de andre menigheder både i bispedømmet og verden over.

Fejringen af firmelsen

Firmelsens sakramente meddeles under messen. Biskoppen beder sammen med menigheden om Helligåndens komme og dens gaver. Denne dag kan sammenlignes med andre vigtige dage i menneskets liv, som f.eks. en forlovelses- eller bryllupsdag. Ligesom en forlovelses- eller bryllupsdag er en særlig begivenhed, sådan er firmelsen også en vigtig dag. Firmelsen markerer et betydningsfuldt skridt på livsvejen. Gennem Helligånden bliver mennesket knyttet tættere til Gud og hans kirke. Når et menneske lader sig firme, ønsker det at ledes af Helligånden.